

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ΦΡΙΚΗΣ

ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΟΒΑΛ

ΤΑ ΔΙΑΜΑΝΤΙΑ

ΓΡΙΑ χειμωνιάτικη νύχτα... Μεσάνυχτα... Όλοι κοιμόντουσαν στο χωριό. Στο μικρό τους σπιτάκι, ο μάπαμα-Μάρκος κι' η Μπέρτα, η γυναίκα του, έδωσαν ύπνο...

Τα χτυπήματα όμως έξακολουθούσαν επίμονα στην πόρτα. "Ας δούμε ποιός είναι, είτε ο Μάρκος. Μπορεί να είναι και κανένας διός μας."

"Αν δεν βαρύνει σίχνο ν' ανοίξει εσύ, μουρούρισε η Μπέρτα. Έγώ δεν σαλεύω άτ' τη θεά μου."

Μόλις άνοιξε την πόρτα ο μάπαμα-Μάρκος, ένας ψηλόσωμος ταξιδιώτης μ' ένα σάκκο στο χέρι μπήκε μέσα στο σπιτάκι. "Έβγαλε το καπέλλο του και είπε με πολλή ειγένεια :

"Σάς παρακαλώ, φιλοξενήστε με για μιá βραδιά. Θα σάς δώσω ό,τι μου ζητήσετε."

Μόλις ο γερο-Μάρκος άκουσε αυτά τα λόγια άπάντησε πρόθυμα κι' ειγένεια :

"Μάλιστα, άρχοντά μου. Νά σάς φιλοξενήσουμε. Περάστε μέσα να ξεκουρασείτε, ως βίου η γυναίκα μου κι' εγώ σάς ετοιμάσουμε ένα άναπαυτικό κρεβάτι."

Κι' αφού ο Μάρκος ώδηγησε τον ταξιδιώτη στην κοζίνα, η όποία ήταν ζεστή άκόμα από το τζάκι ποίκαζε εκεί όλη την ήμερα, πήγε γρήγορα στο δωμάτιο όπου κοιμόταν η γυναίκα του.

"Μπέρτα, της φώναξε, σίχνο γρήγορα! Ήρθε ένας ταξιδιώτης που ζητάει να τον φιλοξενήσουμε για μιá βραδιά."

"Τρελλός είναι, άντρας! ουγγήρισε η Μπέρτα. Θα χάσουμε τον ύπνο μας για έναν ξένο ;"

"Μά θα μάς δώσει ό,τι του ζητήσουμε λέει... έξηγησε ο Μάρκος."

"Α! 'Αφού είν' έτσι, σηκώνομαι, είτε η Μπέρτα, και σηκώθηκε για να περιποιηθί τον ξένο."

Οι δυο γέροι παρεχώρησαν τó δωμάτιό τους, που ήταν και τό μοναδικό τó σπιτικό, και τό κρεβάτι τους, στον ταξιδιώτη. Η Μπέρτα τού έστρωσε τό πιο καθαρά σεντόνια κι' τούβαλε τίσσερα προσκεφάλια για νά ξεκουρασθί καλά."

"Ο ταξιδιώτης ήταν ένδοξομαστός. Τοιμάζονταν μάλιστα να πλαγιάσει, όταν για μιá στιγμή ξαναήρθε στην κοζίνα."

"Πού είναι ο σάκκος μου; ρώτησε. Μου τον δίνετε, σάς παρακαλώ ;"

"Η Μπέρτα από τη στιγμή έτοιμασε ένα πρόχειρο στρώμα για νά πλαγιάσουν με τον άντρα της."

"Ο σάκκος σας ; είπε, κάποιος σκανδαλισμένη για την άνηγία ποδήγεινε ο ξένος ζητώντας τον σάκκο του, μά είναι εκεί στη γωνιά, που τον άφησατε."

"Ο ταξιδιώτης έτρεξε και τον πήρε."

"Και τί έχει μέσα ; τον ρώτησε περιέργη η Μπέρτα."

"Τί έχει μέσα ; Έχει διαμάντια! άπάντησε ο ξένος, και κρατώντας σφιχτά τον σάκκο στά χέρια του τραβήξε για τό δωμάτιό του."

Μόλις έφυγε ο ξένος, η Μπέρτα έκλεισε την πόρτα της κοζίνας και είπε σιγά στον άντρα της :

"Μάρκο, άκουστε ; 'Ο σάκκος τού ταξιδιώτη είναι γεμάτος διαμάντια! 'Ακουστε ;"

"Αί, είτε ο γέρος, και σάν είνε γεμάτος διαμάντια, τί μάς ενδιαφέρει εμάς ; Αλλά μας είνε τό διαμάντι ; 'Ας τό παίρουμε αυτό που τάζει."

"Ός φανείται, ξανάει η γριά, αυτός ο άνθρωπος θάνα έμπορος διαμαντιών. Θα πηγαίνί από πολιτεία σέ πολιτεία και θα τό πουλάει. Πόσα θα κερδίσει, άλήθεια! Γιατί νά μη μπορούμε νά κερδίσουμε κι' εμείς έτσι πολλά χρήματα ;"

"Τί να γίνη, γυναίκα, της άποκρίθηκε ο άντρας της, εμείς είνε γραφτό μας νάιστε πάντα φτωχοί."

"Λοιπόν, άντρα, πηδάει η Μπέρτα, φτάνει νά θέλουμε και θά γίνουμε άποφει πλούσιοι μέσα σέ μιá στιγμή."

"Φτάνει νά θέλουμε ; Τί λέει, καίμηνι γυναίκα ;"

"Δέν καταλαβαίνεις, ή κάνεις πός δέν καταλαβαίνεις ;"

"Μά τό Θεό, Μπέρτα, δέν καταλαβαίνω τίποτα."

"Λοιπόν, Μάρκο, δέν χρειάζεται παρη λιγάκι θάρρος. 'Ο ξένος"

σέ λίγο θά κοιμάται βαρεία. Θα πάμε σιγά-σιγά σιμά του, θά του δώσουμε μιá με τό τσεκούρι στό κεφάλι και τό διαμάντι θά γίνουν διá μας !"

Τά μάτια τού Μάρκου γούρλωσαν και πετάχτηκαν έξω."

"Πώς σου ήρθε αυτή ή ιδέα στό κεφάλι, γυναίκα! φώναξε. Μιλάς σωστά ;"

"Σωστά μιλώ βέβαια."

"Κι' ύστερα τί θά τόν κάνουμε τόν ξένο, γυναίκα ;"

"Θά τόν θάψουμε στήν αυλή."

"Κι' άν τό μάθουν στό χωριό ;"

"Τί θά μάθουν ; Ποιός θά τό μάθη ; Κανένας δέν τόν είδε τέτοια ώρα που μπήκε στό σπίτι μας."

"Φοβάμαι γυναίκα !..."

"Φοβάσαι εσύ ο άντρας, κι' εγώ ή γυναίκα δέν φοβάμαι ; Ντροπή σου !... Μά ή διαβί σου γεννή τό ξένο ήταν πάντα. Φοβιτάρα κι' άνόητη. 'Εμένα ο παλιός μου ήταν ληστής. 'Εχω αίμα άντρίκειο εγώ μέσα στις φλέβες μου..."

"Και τί θέλεις νά κάνω, γυναίκα ;"

"Τί θέλω να κάνεις, λέει ; Δέν καταλαβαίνεις ; Δέν σου τό είπα ; Νά σκοτώσεις αυτό τόν ξένο που δέν τόν ξέρουμε μήτε ποιος είναι. 'Ενας άνθρωπος λιγότερος στον κόσμο, δέν είναι και μεγάλη ζημία. 'Εμείς όμως θά γλυτώσουμε κειά από τη φτώχεια κι' από τά βράσια. Για σιλλογίσου... 'Ενας σάκκος γεμάτος διαμάντια !... Καταλαβαίνεις ;..."

"Λές νάνα όλος γεμάτος διαμάντια, γυναίκα ;"

"Κι' ο μισός νάνα, λίγα είναι ; Δέν σου φτάνουν ;"

Για μιá στιγμή η Μπέρτα άνοιξε την πόρτα της κοζίνας κι' έρριξε μιá ματιά στό δωμάτιό τού ξένου"

"Ακόμη δέν κοιμήθηκε, είπε σιγά στον άντρα της. Τό φως τζογι άκόμα άναμμένο. Ποιός ξέρει, θά μετρού τα διαμάντια του."

"Πώς θά λάμψουν στο φως ; είτε στενάζοντας ο γέρος. Νά μπορούσα νά τάβλεπα κι' εγώ..."

"Σέ λίγη ώρα θά τό μετρούμε εμείς, γέρο, είτε ή γριά. 'Ο αστράφτουνε στά χέρια τό διá μας. Μόνο πρέπει νά περιμένουμε να τόν πάρη καλά ο ύπνος. Για σιλλογίσου, Μάρκο, τί ανέλπιστα τύχη ήταν έτοιμή! 'Θάξουμε λεφτά πολλά—πολλά λεφτά !... 'Οα μπορούμε νά φτύσουμε κι' άτ' αυτό τό παλιοζόρι και θά πάμε νά κατοικήσουμε σέ μιá όμοια πολιτεία. Δέν είμαστε δέν άκόμα και τόσο πολύ γέροι. 'Εχομε ζωή μπροστά μας..."

"Θά τό καταφέρουμε όμως, χωρίς νά μάς πάρουν είδηση στό χωριό ; ρώτησε πάλι ο γέρος."

"Τί ζώο που είσαι, άντρα μου ! 'Ενας κοιμισμένος άνθρωπος σκοτώνεται που είκοσι κι' από μιá κόπια. 'Ε'Αχζ δέν θά προφτάει να πη. Πόσος ζώτης και πόσα κοινάμα έχω σμάξει στή ζωή μου! 'Αν πάλι άτ' τά χέρια μου κι' ένας άνθρωπος, που μήτε τόν ήξερα ίσως τώρα άν ή πήρε στον κόσμο, δέν έχει νά κάνει και πολύ..."

"Εσύ θά τόν σκοτώσεις, Μπέρτα ;"

"Μά τί άντρας είσαι εσύ, Θεέ μου! Μιá με τό τσεκούρι σου είπα στό κεφάλι και τελειώνει."

"Αν δέν σου βαπτί ή έσένα ή καρδιά, άσε με έμενα νά τό καταφέρω μονάχη μου. Μόνο μπορεί, άν δέν τό τινάξει με την φρόνη, νά χρειαστή νά με βοηθήσης..."

"Νά σέ βοηθήσω ;"

"Ναι. Για σιλλογίσου... 'Ενας σάκκος γεμάτος διαμάντια! 'Ακούς ; Γεμάτος διαμάντια, γέρο !..."

"Καλά, καλά..."

"'Η ώρα έχει περάσει... 'Εξοι βογγάει ο άνεμος..."

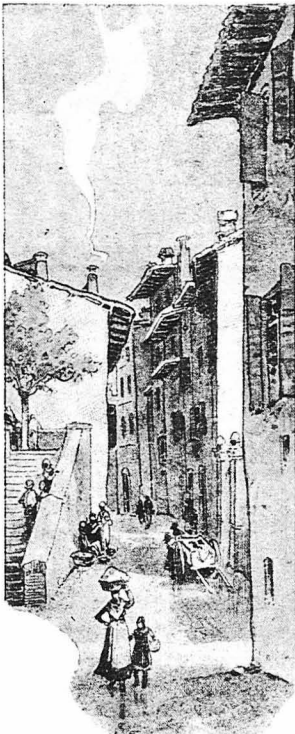
"'Ο ξένος κοιμήθηκε κειά... 'Η Μπέρτα κι' ο άντρας της τραβάν, πατώντας ανάλαφα για τό δωμάτιό του. 'Ο Μάρκος κρατεί τό τσεκούρι στό χέρι του. 'Ανοιχόν την πόρτα... Τοιμουδιά... 'Η άνάσα τού κοιμισμένου μονάχα άκούγεται... Πληθαίνον στο κρεβάτι... 'Η Μπέρτα σκουρτάει τον άντρα της : 'Χτύπα !... Χτύπα !..."

"'Ο γέρος σκονώνει τό τσεκούρι και τό κατεβάζει με δύναμη στό κεφάλι τού ξένου. Κράξ !... 'Ενας ιπτόστροφος κρότος τού κρανίου ποίκασε. Και τίποτα πάλι. 'Όπως τό είχε δηλαδή ή Μπέρτα, ο ξένος δέν έβγαλε ούτε μιá κραυγή."

"'Η Μπέρτα άνάβει τώρα τό φως. Κιτάν τον ξένο... Είναι νεκρός !... Δέν σαίεινε καθόλου."

"Γρήγορα να τόν σηκώσουμε από δω, λέει ο Μάρκος."

Μιá ή Μπέρτα είν' άνυπόφορη. Θέλει νά δη τό διαμάντι. 'Α-

ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

Ο ΤΑΜΕΡΛΑΝΟΣ ΚΑΙ Ο ΣΟΦΟΣ ΝΑΣΡΟΥΔΙΝ

Ο Ταμερλάνος έρχεται!... Οι κάτοικοι της Νεαπόλεως άνασταται. Η συμβούλη του σοφού Νασρουδίν. Ένα δώρο για τον τριμερό κατακτητή. Σίκα ή κιδώνια; Μην άκουτε τις γυναίκες. Ο Ταμερλάνος ευθυμεί. Κι' η Νεάπολις σώζεται...

Τόν καιρό που ο τριμερής κατακτητής Ταμερλάνος προχωρούσε σάν καταγίδα καταστρέφοντας με τή πολυάριθμα στρατεύματά του τις χώρες άπ' τις όποιες περνούσε, ζούσε στη Νεάπολι της Μ. Ασίας κάποιος σοφός γέρος που τόν έλεγαν Νασρουδίν.

Μιά μέρα διαδόθηκε στην Νεάπολι πως ο φοβερός κατακτητής έτοιμαζόταν να έπιτεθή εναντίον της, κι' όλοι οι κάτοικοι της κριετύησαν από τρόμο.

Οι πιο γενναίοι όμως άπ' αυτούς έπρότειναν να πάρουν τά άλλα τους και άκουφ' εξασφαλίσουν τά τείχη να έτοιμαστούν για άμυνα.

Μονάχα ο Νασρουδίν δέν συμφωνούσε με τή γνώμη τους.

Ο Ταμερλάνος εινε πολύ δυνατός, τού εινε, και στο πόρμα του πόλεις πολυ μεγαλειότερες από τή δική μας έπαισαν σάν άμυνα άτιμία στο πρόσωπο του άνένου. Έμπιστευθηκε σέ μένα στή δύσκολη αυτή περίπτωση και σάς έγγυώμια με τή ζωή μου ότι θα σώσω τή Νεάπολι από τόν κίνδυνο.

Λέχτηκαν λοιπόν όλοι να άναβήσουν σ' αυτόν τις έλπίδες τους και να εξαρτηθούν από τή φρόνησή του.

Ύστερα από κάμποση ώρα φάνηκε από μακριά ένα μικρό σύνονεφο κουνιαχτού που μνηστού τον έρχομύ των κατακτητών. Ήσαν τά στρατεύματα του Ταμερλάνου, τά όποια μόλις έφτασαν απέξω από τήν πόλι, σταμάτησαν, έστησαν τις σπινές των και κάθησαν ν' άναπαυτούν.

Έκείνη τήν ώρα λοιπόν έκρινε κατάλληλη ο Νασρουδίν, άπ' τόν όποιο κερμάινε ή σωτηρία όλης τής πόλεως, για να παρουσιαστή στο φοβερό Ταμερλάνο.

Σύμφωνα όμως με τά έθιμα των μερών εκείνων δέν μπορούσε να πάη στον ήγεμάνο, χωρίς να κρατάει τά χέρια του ένα δώρο.

Άλλά τί δώρο να διαλέξη; Ύστερα από κάμποση σκέψη αποφάσισε να πάρη μαζί του φρούτα και μάλιστα ή κιδώνια ή σίκα.

Δέν ήθερε όμως ποιο από τά δυό να προτιμήσει κι' άρχισε να ρωτά τούς άλλους γι' αυτό. Μά κι' εκείνοι δέν συμφωνούσαν, οι περισσότεροι μάλιστα φροβόντουσαν να δώσουν τή γνώμη τους.

Τότε ο Νασρουδίν μέσα στην άμνηχανία του αποφάσισε να καταρρήνη στή γυναίκα του.

— Σίκα να πάρω ή κιδώνια; τή ρώτησε.

— Κιδώνια! του άποκρίθηκε εκείνη άμέσως. Αυτό εινε καλύτερα από τά σίκα.

Ο Νασρουδίν όμως δέν είχε εμπιστοσύνη στή γνώμη τής γυναίκας του και αποφάσισε να προτιμήσει τά σίκα.

Γέμισε λοιπόν με τά πιο έλεκτά σίκα ένα μεγάλο καλάθι και τράβηξε προς τις κατακνηρούσες του κατακτητή.

Για κακή του τύχη όμως ο Ταμερλάνος έτυχε να μνη εινε στά καλά του.

Μόλις εινε τόν άπεσταλμένο που ήταν φαλακρός, έδωσε διαταγή στους αξιωματικούς του να βγάλουν τά σίκα άπ' τόν καλάθι και ν' άρχισουν να του τά ρίχνουν στο κεφάλι για να διασκεδάση.

Ο δυστυχισμένος γέρος δέχτηκε τήν καταδίκη με ψυχραιμία και σέ κάθε χτύπημα που έτρωγε άναφωνούσε :

— Δοξασμένος άς εινε ο Άλλάχ!

Ο Ταμερλάνος παραξενεύτηκε για τήν αναφώνησή του αυτή και τόν κάλεσε κοντά του για να τόν ρωτήσει για ποιά αίτια ευχαριστούσε τόν Θεό.

— Παντοδύναμη στρατηγή, άποκρίθηκε ο Νασρουδίν, ευχαριστώ τόν Θεό γιατί με φώτισε και δέν ακολούθησα τή συμβούλη τής γυναίκας μου...

— Και τί συμβούλη σου εινε δώσει ή γυναίκα σου; ρώτησε εκείνος με περιέργεια.

— Μεγάλε βασιλιά, με εινε συμβούλευει να σοφ φέρω ως δώρο κιδώνια κι' όχι σίκα. Άν λοιπόν τήν άκούγια, τόν κεφάλι μου τώρα θάταν σπασμένο!

Ο Ταμερλάνος ξεκαρδίστηκε στα γέλια, κι' επειδή εινε πώς εινε να κίμνη με σοφ άνθρωπο, τόν κράτησε μαζί του τρεις μέρες άζώνοντας τά λόγια του με πραγματική γοητεία.

Κι' έτσι ή Νεάπολις, χωρίς στή φρόνησή του Νασρουδίν, σώθηκε από βεβία καταστροφή.

νογεί τόν σάκκο του ξένου και βγάξει από μέσα διάφορα κοντιά γεμάτα κοσμήματα.

— Θησαυροί!... Θησαυροί!... ψιθυρίζε βλέποντάς τα με γουλωμένα μάτια.

Άξαφνα ο Μάρκος βλέπει ένα γράμμα μυστελιωμένο άπάνω στο μικρό τραπέζια, στή μέση του δωματίου.

—Τι γράφει εδώ, γρηά; ρωτάει τή γυναίκα του. Μήπως έχει σημειώσει τήν αξία των διαμαντιών; Για να δούμε, γυναίκα...

Κι' άρχίζει να διαβάξη τόν γράμμα :

Άγαπημένη μου γυναίκα, αγαπημένα μου παιδιά, βρίσκουμια άποψε σ' ένα μικρό χωριό στο σπίτι δυό καλών γερόντων. Μου έτοιμασαν ένα άναπαντικώτατο κρεβάτι. Άς εινε καλά οι άνθρωποι... Τό πρωί θα φύγω. Έλπίζω, στήν πόλι που πηγαίνο, να πουλήσω άρκετά κοσμήματα. Άλλοστε έχω μιά σημαντική παραγγελία για κεί. Σήμερα τά ψεύτικα διαμάντια έχουν πιο πολλή πέρασι από τ' άληθινά. Και τά δικά μου εινε τόσο πετυχημένα, ώστε δέν φαίνονται καθόλου πως εινε γυάλινα. Οά κάμω λοιπόν καλές δουλειές, πρώτα ο Θεός... Μά νυστάζω και τά πάσο να κοιμηθώ. Άδριο θα συνεχίσω τόν γράμμα μου. *

—Τι κάνανε!... Τι κάνανε. Θεούλη μου!... σπουζεί ο Μάρκος.

Άδρια τόν σκοτώσαμε τόν έρνο! Τά διαμάντια εινε ψεύτικα!... —Μη φωνάζεις έτσι, λέει ή Μπέτρα. Θα μάζ πάρουν ειδησι στο χωριό.

—Κακούργα, φωνάζει ο Μάρκος, εσύ με πήρες στο λαμό σου! Έσύ μ' έβαλες να τόν σκοτώσω! Κι' αυτός ο δύστυχος γράφει πως είμασταν καλοί άνθρωποι στο γράμμα του. Κακούργα γυναίκα!...

Η Μπέτρα άνάβει κι' αυτή. Άρχίζουν να γροινιάζουν άγρια. Βρίζονται, άναθειαιχτούντά; άφρίζουν!...

Έξω έχει άρχισει πιά να ξημερώνη. Κάποιος χωριανός περνώντας άπ' τόν σπίτι του Μάρκου άκούει τις φρονές τους και τούς χτυπάει.

— Έ, γειτόνοι!... — Παναγία μου! φωνάζει ο Μάρκος. Χαθήκαμε! Οά τά μάθουν όλα!...

Ο χωριανός βλέποντας πως δέν παίρνει άπάντησι, στέκει κι' άπορηχάζεται...

Μέσα ο κανυάς ξαναρχίζει. Οι δυό γέροι έχουν παστέι τώρα στα χέρια. Μερικά μουγκρητά άζωμια, πλεγμένες φωνές λίσσας, ένα πονεμένο βογγητό ύστερα και τίποτ' άλλο...

Ο χωριάτης φωνάζει κι' άλλους διαδέχεται. Σπαφώνουν τήν πόρτα κι' άνοίγουν. Στα έκκλητικά μάτια τους ένα τρομερό θέαμα προβάλλει τώρα. Στο κρεβάτι βρίσκεται άματωκυλιωμένος ένας ξένος με τί κεφάλι άνοιγμένο!... Στή μέση τής κάμαρης εινε ξαπλωμένος ο γερο-Μάρκος, με στο αίμα του κι' αυτός. Εινε κι' αυτός χτυπημένος βαριά και κλωσάει ξεμυζώντας... Τό τραπέζι εινε άναποδογυρισμένο... Και σέ μιά άκρη, ή Μπέτρα καθισμένη κάτω, παίζει καρτώντας στις φουτζές της ένα σοφό κοσμήματα. Γελεί άγρια και χονχτώνει τά κοσμήματα τραυλίζοντας :

— Διαμάντια!... Άληθινά διαμάντια, γερο-ξεκουτάκη!... Λεφτά πολλά, πολλά λεφτά!...

Πλιά της βρίσκεται τόν ματωμένο τσεκούρι. Οι χωριάτες άνταμιάζουν. Μά ή Μπέτρα δέν τούς βλέπει. Χονχτώνει τά ψεύτικα διαμάντια, τρέλλη πιά, άδιαφορώντας για τούς τελευταίους σπασμούς του άνδρός της που τόν σώριασε κάτω με μιά τσεκούρια, μουρμουρίζει :

— Διαμάντια!... Λεφτά!... Πολλά-πολλά λεφτά!...

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ
Η ΕΞΥΠΝΑΔΑ ΤΟΥ ΛΙΠΟΤΑΚΤΗ
Κατά τόν έτος 1766, τέσσεροι Αύστριακοί στρατιώτες, οι όποιοι είχαν λιποταγήσει, καταδικάστηκαν εις θάνατον. Πριν γίνει ή εκτέλεσής τους, διατάχτηκαν να τραβήξουν μόνου τους κίτρο για να ίδουν ποιος άπ' αυτούς θα τουφεκιστή πρώτος. Οι τρεις πρώτοι πήραν τόν λαχνό τους, άλλα ο τέτατος άνοήθηκε να τόν πάρη, λέγοντας ότι ο αυτοκράτορ είχε άπαγορεύσει αστήφα κάθε τυχερό παιγνίδιο. Οι στρατιώτες τότε αναγάζστηκαν να άναφέρουν τόν γενονός στον αυτοκράτορα, ο όποιος έδωμιασε τήν έξυπνάδα του μελλοθανάτου και χάρισε τή ζωή και στους τέσσερους.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ ΓΑΡΦΙΛΔ

Οι νέοι πρέπει να ναναγορν στή ζωή για να αναγκάζονται ή να σώζονται κοιλμωτόντας ή να πνίγονται.

— Εινε ειρήχημα ότι οι περισσότεροι από τούς μεγάλους άνδρες δέν άρριουν άπογόνους.

— Προσπάθησε να εισαι άξιος για πρόγμιατα μεγαλειότερα άπ' όσα κάνεις.

— Οά έπιθυμώσα να γάω ξύλο δικαία, παρ' ό να προζήνω άδικα.

— Η παγκόσμιος ιστορία εινε ένα μεγάλο ποιημα, στο όποιο ή ιστορία κάθε άνθρώπου συμπεριλαμβάνεται σέ μιά λέξη.

